

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „ИСТОРИЈА И ТЕОРИЈА НА ПЕЈЗАЖНАТА
АРХИТЕКТУРА” ОД ПРОФ. Д-Р ВАСКА САНДЕВА И ПРОФ. Д-Р КАТЕРИНА
ДЕСПОТ, ФАКУЛТЕТ ЗА ПРИРОДНИ И ТЕХНИЧКИ НАУКИ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. 1702-179/13 од 5.10.2021 година, на 32. седница одржана на Наставно-научниот совет на Факултет за природни и технички науки одржана на 5.10.2019 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- **чл.-кор. проф. д.а.н. арх. Атанас Димитров Ковачев**, редовен професор, Факултет за екологија и пејзажна архитектура при Шумарско-технички универзитет, Софија, Република Бугарија;
- **д-р Петар Намичев, редовен професор**, Ликовна академија при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, Република Северна Македонија
за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис **„ИСТОРИЈА И ТЕОРИЈА НА ПЕЈЗАЖНАТА АРХИТЕКТУРА” од авторките проф. д-р Васка Сандева и проф. д-р Катерина Деспот** наменет за студентите на прв и втор циклус студии на Факултет за природни и технички науки на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултет за природни и технички науки на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Учебникот „Историја и теорија на пејзажната архитектура” од проф. д-р Васка Сандева и проф. д-р Катерина Деспот е јасно конципиран и пишуван според Наставниот план и програма за предметот Историја и теорија на пејзажната архитектура, кој се изучува како предмет на првиот циклус студии на Факултетот за природни и технички науки, на студиска програма Пејзажна архитектура и Дизајн на ентериер и мебел при Универзитет „Гоце Делчев” – Штип, во четврта година, седми семестар, со неделен фонд на часови 2+1+1, и носи 4 кредити, вкупно 120 кредити.

Ракописот кој им е доставен на рецензентите претставува материјал преку кој студентите ќе можат да ги надополнат своите сознанија од потесната област на дизајнот и пејзажната архитектура, но и ќе може да се реализираат барањата на предметната програма и ЕКТС системот.

Податоци за обемот на ракописот: Материјалот што е предмет на обработка во овој учебник е изложен прегледно и концизно, претставен во текст од вкупно 295 страници, во кои се содржани и библиографски единици, периодични списанија. Начинот на кој е поставена истата ќе помогне во доближување и поедноставно претставување на материјата до студентите.

Трудот е пишуван во А4 формат со нормален проред, употребен е фонт Arial, големина на буквите 11. Обемот на трудот и неговата содржина ги задоволуваат критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” – Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Учебник со ист или сличен наслов што обработува иста содржина на Универзитетот „Гоце Делчев”, како и на останатите државни и приватни универзитети во Македонија, досега не е објавена и како целина и начин на обработка на материјата ракописот е оригинално дело.

Краток опис на содржината: Учебникот содржи 295 страници групирани во 12 глави и тоа:

Глава еден, два, три и четири, даден е преглед на историјата на парковата уметност - се разгледува творечкиот процес и практичните аспекти на пејзажната архитектура во целина. Во материјалот се следи развојот на уметноста во градините и парковите, во различните епохи и карактеристиките на секоја од нив.

Согледани се градини и паркови во Египет, Асирија и Вавилон, Персија, Античка Грција и Стариот Рим (Римската Империја). Од времето на стариот век се анализирани градини и паркови во Азија - древна Кина, Јапонија, Индија, Персија, во Европа - Византија, Шпанија и други земји.

Следат спецификите во развојот на парковата уметност во текот на ренесансата (со примери од Италија, Франција, Шпанија, Германија, Велика Британија).

Разгледани се барокни примероци на пејзажна архитектура во Италија (вили: „Алдобрандини», „Торлиана», „Руфинела», „Мути», „Боргезе», „Албанија», „Гарциони», „Изола бела», „Казерта»); во Германија (дворците: „Херен-Хаузен», „Вилхелмское“, „Нимфенбург», „Сан Суси»); во Австрија (дворците: „Шенбрун» и „Белведере»), во Франција („Версај», „Во Ле Виконт», „Големиот Трианон», „Марли»).

Во времето на новиот век во Европа се создадени многу градини и паркови кои се согледани во материјалот: во Велика Британија („Чизик», „Стоун», „Кју», „Шефилд», „Кливлен», „Шребленс»); во Франција („Ерменонвил», „Малиот Трианон»); во Германија („Ворлиц», „Вајмар», „Мускау», „Браниц»).

Американската паркова уметност е претставена со дела на Ацтеките и Перуанците, како и од современи паркови.

Парковата уметност во Македонија е претставена со дела од современите паркови.

Пејзажната архитектура во Дубаи е претставена со соодветни современи паркови.

Сумарно согледано, се дава општ преглед за развојот на пејзажната архитектура во секоја епоха, со главните карактеристики.

Од глава пет до глава дванаесет се опфатени уметничките принципи и елементи во пејзажната уметност со проучување на теоријата на композицијата во пејзажната архитектура. Познавањето на морфолошките, еколошките и биолошките карактеристики на растенијата се од голема важност во процесот на дизајнирањето. Важен услов за хармонично вклопување на групата во општото композициско решение на паркот или градината е тие да бидат пропорционално организирани. Водата е исклучително важна и неопходна компонента во секоја творба на парковата уметност. Водата дава живот и динамика во парковите простори ги подобрува микроклиматските услови и ја збогатува уметничката содржина на парковата композиција.

Специфичноста на проектирањето на паркови и градини (дизајн на паркот) бара темелно познавање на главната содржина – декоративните растенија. Висината на декоративните дрвја и грмушки, формата на нивните корони, текстурата на листот, кората, боите и нивните плодови се битни во изградувањето на просторот на секој парк или градина.

Во темата се избрани карактеристични примери, при што се земаат предвид одредени морфолошки карактеристики на растенијата. Овие карактеристики се важен фактор при изработка на решенијата за време на дизајнерскиот процес.

Специфичноста на материјалите и размерот во кој се работи при волумено-просторната композиција на растителноста бараат посебен пристап во примената на овие принципи во пејзажното проектирање.

Скулптурата наоѓа широка примена во парковата уметност, како во минатото така и денес.

Парковската композиција третирана како уметничка творба е составена од голем број на основни единици т.е. елементи. Парковските елементи можат да се поделат во две групи: елементи од растително потекло и архитектонски елементи и посебните елементи во парковата композиција.

Еко-дизајн - авторките во оваа глава имаат дадено опис на тоа што претставува еко-дизајнот терминологски, неговата поврзаност со материјалите во ентериерот и екстериерот и неговата поврзаност со циркуларната економија и одржливиот развој. Направена е анализа за влијанието на животната средина врз дизајнот и обратно.

Двете страни на убавината - опишани се личниот стил и епохата како двете страни на убавината во дизајнот. Како поминува мисловниот процес на дизајнерот, развојот на креативност и неговата филозофија за дизајнот.

Техники на презентација - овде авторките ги прикажуваат најсовремените техники на презентација на едно завршено дело или проект. Во претставувањето на еден проект т.е. едно идејно (дизајн) решение независно дали станува збор за ентериерен или екстериер дизајн, кое се начините на претставување на тоа дело, како може да биде прикажано на различни начини, преку скица, перспектива, рендер, mood bord, CAD итн.

Од презентираниот материјал може да се заклучи дека се опфатени релевантните аспекти на композицијата на пејзажната архитектура.

Концизното и експлицитното презентирање на проблематиките од оваа област даваат голема можност за користење на овој материјал не само од страна на студентите, туку и пошироко од страна на пошироката читателска публика која се чувствува блиска кон оваа проблематика, како и кон оние кои имаат потреба од соодветни дизајнерски предзнаења од областа на ентериерот и екстериерот.

Овој ракопис по содржина ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на претходно изнесеното, Рецензентската комисија констатира дека ракописот за учебникот „Историја и теорија на пејзажната архитектура“ од авторките д-р Васка Сандева, редовен професор на Ликовната академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, и д-р Катерина Деспот, исто така редовен професор на Ликовната академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, е напишан според предметната содржина за предметот за којшто е наменет и ќе им биде од особена корист на студентите при совладувањето на наставните содржини.

Предметната проблематика во учебникот е коректно обработена, избрани се соодветни методолошки пристапи базирани на современите достигнувања во полето на дизајнот и пејзажната архитектура и има нагласено едукативно значење.

Сметаме дека овој учебник ќе им овозможи на студентите да се стекнат со потребните знаења за оваа област, а ќе даде придонес и во научната и стручната јавност и затоа со големо задоволство препорачуваме да биде објавен.

Врз основа на гореизнесеното, Рецензентската комисија со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за природни и технички науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да го поддржи издавањето на учебникот „Историја и теорија на пејзажната архитектура“ од авторките д-р Васка Сандева, редовен професор на Ликовната академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, и д-р Катерина Деспот, редовен професор на Ликовната академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Рецензенти

Чл.-кор. проф. д.а.н. арх. Атанас Димитров Ковачев, с.р.
Проф. д-р Петар Намичев, редовен професор, с.р.